

Stuðningur við nýsköpunarfyrirtæki

Skattfrádráttur rannsókn- og þróunarverkefna
í samræmi við lög nr. 152/2009

Leiðbeiningar og umsóknarferli

Útgáfa september 2022

Efnisyfirlit

1.	Umsóknir og umsóknarferli.....	1-3
	Rannsóknar- og þróunarverkefni - R&D.....	1-3
	Fullgild umsókn.....	1-4
	Upplýsingar og gögn með umsóknum	1-4
	Samstarfsverkefni.....	1-6
	Kostnaður vegna kaupa á þjónustu.....	1-6
	Viðskiptaáætlun.....	1-8
2.	Verklag Rannís við yfirferð umsókna.....	1-12
	Fagnefnd.....	1-12
	Gátlistar	1-13
3.	Spurningar og svör.	2-14

1. Umsóknir og umsóknarferli.

Markmið laga nr. 152/2009 (<http://www.althingi.is/lagas/nuna/2009152.html>) um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki er að beita skattalegum hvötum til að efla rannsóknir og þróunarstarf (R&Ð) nýsköpunarfyrirtækja og stuðla þannig að bættum samkeppnisskilyrðum fyrirtækja. Í þessari handbók er fjallað um lögin, umsóknir og verklag við mat á umsóknum. Við gerð handbókarinnar var haft samráð við hagsmunaaðila.

Fyrirtæki, sem er eigandi rannsóknar- og þróunarverkefna og vill njóta stuðnings sem lögin kveða á um, skal senda Rannís umsókn þess efnis. Fyrirtæki í öllum atvinnugreinum geta sótt um og fengið staðfestingu á að verkefni sem unnið er að sé rannsóknar- eða þróunarverkefni, að uppfylltum skilyrðum laganna. Lögin taka ekki til háskóla og opinberra stofnana.

Umsóknir skulu berast í síðasta lagi 1. október ár hvert. Rannís skal innan tveggja mánaða frá móttöku fullgildrar umsóknar taka ákvörðun um afgreiðslu hennar og tilkynna niðurstöðu til umsækjanda. Til þess að umsókn teljist fullgild verða allar nauðsynlegar og umbeðnar upplýsingar að liggja fyrir. **Sækja þarf um hvert verkefni út af fyrir sig.** Rannís sendir ríkisskattstjóra gögn og upplýsingar um þau verkefni og eigendur sem hlotið hafa staðfestingu. Samstarfsverkefni skulu vera aðgreind sérstaklega og upplýst skal um alla þátttakendur í þeim.

Rannsóknar- og þróunarverkefni - R&Ð

Oft eru mörkin milli venjulegrar starfsemi og/eða reksturs annars vegar og þróunarvinnu hins vegar óljós. Í 3. gr reglugerðar nr. 758/2011 (<https://skattalagasafn.rsk.is/?reg=758.2011.0>) með síðari breytingum er skilgreint hvað telst vera rannsóknir og hvað telst vera þróun.

1. **Rannsóknir:** Skipulegar rannsóknir eða veigamiklar athuganir sem hafa að markmiði að stuðla að nýrri þekkingu og færni við að þróa nýjar vörur, ferla eða þjónustu eða leiða til verulegra umbóta á þeim vörum, ferlum eða þjónustu sem þegar er til staðar. Þær felast í gerð íhluta í flókin kerfi, og geta falið í sér smíði frumgerða í rannsóknarstofuumhverfi eða umhverfi með viðmótshermun á fyrirliggjandi kerfum og einnig tilraunaverkefnum, þegar nauðsyn krefur vegna rannsókna og þá einkum vegna almennrar staðfestingar á tækni.
2. **Þróun:** Öflun, sameining, mótun og notkun á fyrirliggjandi vísindalegri, tæknilegri, viðskiptalegri og annarri hagnýtri þekkingu og kunnáttu í því skyni að þróa nýjar eða endurbættar vörur, verkferla eða þjónustu. Þetta getur m.a. einnig tekið til starfsemi sem miðar að skilgreiningu á hugmynd, áætlanagerð og skrásetningu nýrra vara, verkferla eða þjónustu. Þróun getur falið í hönnun frumgerðar, gerð sýnisútgáfu, framkvæmd tilraunaverkefnis, prófunum og að sannreyna nýjar eða endurbættar vörur, verkferla eða þjónustu í umhverfi sem er einkennandi fyrir raunveruleg vinnsluskilyrði þar sem aðalmarkmiðið er að gera frekari tæknilegar endurbætur á ófullmótuðum vörum, verkferlum eða þjónustu. Hér getur líka verið um að ræða þróun á markaðs-hæfni frumgerð eða tilraunaverkefni, þegar slík frumsmíð er óhjákvæmilega endanleg

markaðsvara þar sem framleiðsla á henni er of kostnaðarsöm til þess að nota eingöngu til kynningar og til að sannreyna eiginleika hennar.

Starfsemi sem er í eðli sínu hluti af almennum rekstri fyrirtækja telst ekki til þróunar. Hér undir fellur m.a. eftirtalið:

- a. Breytingar sem teljast eðlilegur hluti af almennri starfsemi fyrirtækis á vörum, þjónustu, framleiðslulínunum, framleiðsluferlum, núverandi þjónustu eða annarri áframhaldandi starfsemi, jafnvel þótt slíkar breytingar geti leitt af sér úrbætur.
- b. Umbætur, breytingar og/eða viðbætur við vörur fyrirtækis, þjónustu eða framleiðsluferla, þegar ekki er um að ræða þróun nýrrar þekkingar, nýrrar færni eða nýtingu núverandi þekkingar á nýjan hátt.
- c. Þjálfun og endurmenntun.
- d. Markaðsathuganir og markaðskannanir.
- e. Uppsetning eða aðlögun á aðkeyptum búnaði og tækjum.
- f. Uppsetning framleiðsluferlis og framleiðsla
- g. Öflun, bygging eða endurbætur á fasteignum, ökutækjum, skipum eða loftförum.
- h. Kortlagning á eða leit að námum, náttúruauðlindum, landsvæðum eða sambærilegu.
- i. Fjármögnun samstarfsverkefna án virkrar þátttöku allra samstarfsaðila í verkefnum.
- j. Eftirlit, gæðamat og vottun á núverandi framleiðslu og framboði á vöru og þjónustu.

Fullgild umsókn

Ef í ljós kemur við yfirferð umsóknar að nauðsynlegar upplýsingar vantar mun Rannís kalla eftir þeim frá umsækjanda. Umsækjandi hefur tvær vikur til að skila inn umbeðnum upplýsingum. Þegar fullnægjandi gögn hafa borist telst umsóknin fullgild, frestur til að afgreiða umsókn telst frá því að fullgild umsókn liggur fyrir. Ef umsækjandi skilar ekki umbeðnum upplýsingum innan tveggja vikna telst umsókn ekki fullgild og verður vísað frá.

Upplýsingar og gögn með umsóknum

Í umsókn þarf að gera skýra grein fyrir hugmynd að virðisaukandi vöru/þjónustu og viðskiptaáætlun, sbr. 5. gr. laganna. Viðskiptaáætlunin er innbyggð í kafla 3.2 af umsóknarforminu og lýsir meginatriðum viðskiptaáætlunar eins og hún liggur fyrir á hverjum tíma.

Kostnaðaráætlun og sunduliðun vegna rannsóknar- og þróunarverkefna skal vera skýr og greinargóð. Um er að ræða beinan kostnað vegna viðkomandi verkefnis fyrir rekstrarár fyrirtækis, svo sem vegna sérhæfðra starfsmanna, tækja, húsnæðis, aðkeyptrar rannsóknar- og þróunarvinnu og vegna aðfanga. Í 5. gr. reglugerðar nr 758/2011

(<https://skattalagasafn.rsk.is/?reg=758.2011.0>) kemur fram hvaða kostnaður telst styrkhæfur. Í umsókn þarf að sýna fram á að varið verði a.m.k. 1 milljón króna til rannsóknar- og þróunarstarfs á 12

mánaða tímabili, sem er rekstrarár viðkomandi umsækjanda. Endurskoðandi, skoðunarmaður eða viðkenndur bókari staðfestir endanlegan kostnað með áritun sinni og þar með kostnað til útreiknings á frádrætti.

Skattfrádráttur miðast við hvert verkefni og þarf að sækja um fyrir hvert verkefni, Fyrirtæki sem er eigandi að rannsóknar- eða þróunarverkefni á rétt á frádrætti frá álögðum tekjuskatti sem nemur allt að 35% af útlögðum kostnaði vegna þessara verkefna, ef um er að ræða lítið eða meðalstórt fyrirtæki, en 25% ef fyrirtækið er stærra. Nánari reglur um stærðamörk fyrirtækja er að finna á bls 2-6 og eftirfandi tengli: (https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/sme-definition_en).

Hámark kostnaðar til útreiknings hjá hverju fyrirtæki er 1.000.000.000 kr á rekstrarári en innan þess ramma má vera aðkeypt rannsóknar- eða þróunarvinna í verkefninu frá ótengdum innlendum og/eða erlendum aðilum fyrir allt að 200.000.000 kr. (Athugið að ákæði um endurgreiðsluhlutföll og hámark kostnaðarmörk fyrir rekstrarárið 2022 og gjaldaárið 2023 eru ákvörðuð skv. bráðbirgðalögum frá 15.júní 2022.)

Fyrirtæki eiga ekki rétt á endurgreiðslu rannsóknar- og þróunarkostnaðar ef annar eða báðir liðir hér að neðan eiga við:

- Eigi íslenska ríkið útistandandi endurgreiðslukröfu á umsækjanda vegna ólögmatrar ríkisaðstoðar.
- Eigi fyrirtækið í fjárhagsvanda skv. skilgreiningu í 1. gr. reglugerðar nr. 758/2011 með síðari breytingum. (<https://skattalagasafn.rsk.is/?reg=758.2011.0>)

Gera þarf grein fyrir því í umsókn að starfsmenn hafi þjálfun, menntun eða reynslu á því sviði sem hugmynd að virðisaukandi vöru eða þjónustu byggir á.

Kostnaði vegna rannsóknar- og þróunarstarfs skal halda aðgreindum frá öðrum rekstri fyrirtækisins. Ef um er að ræða fleiri en eitt verkefni, er það skilyrði skattfrádráttar að kostnaði vegna hvers rannsóknar- og þróunarverkefnis sé haldið aðgreindum frá öðrum útgjöldum fyrirtækisins og að gögn verði aðgengileg skattyfirvöldum þegar þau óska þess.

Hugtakið „fyrirtæki“

Tveir eða fleiri lögaðilar geta talist ein rekstrareining með tilliti til beitingar reglna um ríkisaðstoð og þegar þannig stendur á telst sú rekstrareining fyrirtækið sem horfa ber til. Mat á því hvort lögaðilar séu tengdir með þessum hætti er háð atriðum á borð við ráðandi eignarhlut og önnur rekstrarleg, fjárhagsleg og skipulagsleg tengsl eins og tilgreint er í i. viðauka við GBER, sem vísað er til í lögum 152/2009.

Ekki er nóg að horfa til rekstrarforms aðila eins og ella mætti ráða af 3. tölul. 3. gr. laganna en í því ákvæði er vísað í lög um tekjuskatt, þ.e. 1. og 3. tölul. 1. mgr. 2. gr. þeirra laga. Ríkisaðstoðarkerfið sækir stoð sína til Evrópuréttar líkt og kveðið er á um í

lögskýringargögnum laganna og vísað er til í 1. mgr. 15. gr. Hugtakið fyrirtæki verður í samræmi við það að túlka sem rekstrareiningu / efnahagslega einingu (e. economic unit) þegar lagt er mat á hámarksfjárhæðir.

Sjá í þessu sambandi einnig leiðbeiningar frá framkvæmdastjórn ESB um veitingu aðstoðar á grundvelli GBER : „In accordance with the case law, an undertaking is defined as a single economic entity having a common source of control. Therefore, as long as the group acts as a single economic unit, it shall be considered as one undertaking and the economic situation of all the legal persons part of the group shall be considered when granting aid under the GBER.“

Samstarfsverkefni

Sé um samstarfsverkefni tveggja eða fleiri aðila að ræða skulu upplýsingar um alla þátttakendur koma fram í umsókn. Með umsókn skal fylgja samstarfssamningur milli þátttakenda. Frekari skilyrði fyrir samstarfsverkefnum má sjá í 7. gr. og 3. og 4. mgr. 15. gr. laga nr. 152/2009. Hámark kostnaðar til útreiknings á frádrætti fyrir verkefnið í heild er 1.000.000.000 kr og er frádrætti skipt hlutfallslega milli samstarfsfyrirtækja.

Kostnaður vegna kaupa á þjónustu

Ef keypt er rannsóknar- eða þróunarvinna af ótengdu fyrirtæki, háskóla eða stofnun til nota í eigin staðfestu rannsókna- og þróunarverkefni er heimilt að taka tillit til þess kostnaðar að hámarki 200.000.000 kr. innan 1.000.000.000 kr. heildar kostnaðarramma fyrirtækisins ár hvert, enda liggi fyrir fullnægjandi gögn um kostnað sem gera skal grein fyrir í umsókn.

Tengdir lögaðilar

Lögaðilar teljast tengdir í skilningi þessa ákvæðis þegar:

- a. þeir eru hluti samstæðu skv. 2. gr. laga nr. 3/2006, um ársreikninga, eða eru undir beinu og/eða óbeinu meirihlutaeignarhaldi eða stjórnunarlegum yfirlýðum tveggja eða fleiri lögaðila innan samstæðu, eða
- b. meirihlutaeignarhald eins lögaðila yfir öðrum er til staðar samanlagt með beinum og óbeinum hætti, eða
- c. þeir eru beint eða óbeint í meirihlutaeigu eða undir stjórnunarlegum yfirlýðum einstaklinga sem eru tengdir sifjaréttarlegum böndum, t.d. einstaklinga í hjónabandi eða staðfestri samvist, systkina og einstaklinga sem eru skyldir í beinan legg.

Takmarkanir á heildarfjárhæð opinberra styrkveitinga

Heildarfjárhæð opinbers stuðnings við nýsköpunarfyrirtæki takmarkast af skuldbindingum Íslands samkvæmt samningnum um evrópska efnahagssvæðið. Löggin skipta fyrirtækjum í þrjá flokka eftir fjölda starfsmanna og/eða veltu í evrum.

- Lítil fyrirtæki, eru fyrirtæki þar sem starfsmenn eru færri en 50 og með árlega veltu undir 10 milljónum evra og/eða efnahagsreikning undir 10 milljónum evra.

- Meðalstór fyrirtæki, sem hafa á bilinu 50-250 starfsmenn og með árlega veltu undir 50 milljónum evra og/eða efnahagsreikning undir 43 milljónum evra.
- Stór fyrirtæki, með fleiri en 250 starfsmenn.

Þar sem ljóst er samkvæmt bráðabirgðaákvæðum laga nr. 152/2009, að skattfrádráttur rannsókn- og þróunarkostnaðar fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki reiknast 35% af viðurkenndum kostnaði staðfesta verkefna, en 25% hjá stórum, þá skiptir máli að fyrirtækin séu rétt skráð í þessa flokkun samkvæmt þeim skilgreiningum ESB/ESA, sem umrædd lög byggja á. Í því sambandi getur t.d. haft mikil áhrif hvort fyrirtækið er hluti af stærri samstæðu.

Til þess að taka af allan vafa og misskilning um hvort ykkar fyrirtæki er rétt flokkað m.t.t. stærðar í umsóknum ykkar um skattfrádrátt rannsókn- og þróunarkostnaðar, leggur Rannís til að fyrirtækið fari í gengum útreikninga til að sannreyna rétt stærðaflokkun. Hægt er að nálgast rétta skilgreiningu og verklag til staðfestingar á stærð fyrirtækisins, á neðangreindum vefnglum. Ef vafi er um hvernig fyrirtæki flokkast, leggur Rannís til að umsækjendur fari í gegnum sjálfsmat og útreikninga á neðangreindum tenglum. Í þeim tilfellum þarf að senda sjálfsmatið ásamt staðfestingu endurskoðanda í umsókn sem viðhengi í kafla 2.2. í umsókn.

Sjá: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/SME-Wizard/smeq.do;SME_SESSION_ID=-Htf6IFHqwMX519fzXKtjEx3JRfLJ3dMCQISrxAqTDal-1hgk2ON!245382482?execution=e1s1

Einnig er vert að kynna sér vel skilgreiningu ESB/ESA á SME á vel ESB.

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/42921/attachments/1/translations/>

Samanlagður opinber stuðningur við hvert nýsköpunarverkefni, að meðtöldum skattfrádrætti, fer eftir stærð fyrirtækisins og hvort verkefni telst vera rannsóknarverkefni eða þróunarverkefni. Í Tafla 1 sést hver samanlagður opinber stuðningur við hverja tegund verkefnis getur orðið að hámarki.

	Þróunarverkefni		Rannsóknarverkefni	
	Án samstarfs	Samstarfsverkefni	Án samstarfs	Samstarfsverkefni
Lítill fyrirtæki	45%	60%	70%	80%
Meðalstór fyrirtæki	35%	50%	60%	75%
Stór fyrirtæki	25%	40%	50%	65%

Tafla 1: Samanlagður hámarks opinber stuðningur við verkefni eftir tegund verkefna og stærð fyrirtækja.

Dæmi: Lítið fyrirtæki vinnur að rannsóknarverkefni án samstarfs, hámarks opinber stuðningur er þá 70% af heildarkostnaði verkefnisins. Gefið er að kostnaður við verkefnið er 10 mkr og hámarks opinber stuðningur getur því orðið 7 mkr. Skattfrádráttur getur þá numið að hámarki 3,5 mkr. Verkefnið er svo styrkt með öðrum opinberum styrkjum t.d. Tækniþróunarsjóði að

upphæð 4 mkr og öðrum opinberum sjóðiað upphæð 2 mkr. Þá lækkar skattfrádrátturinn niður í 1 mkr svo að hámark opinbers stuðnings fari ekki yfir 7 mkr.

Til að verkefni geti flokkast sem samstarfsverkefni og aukið þannig hlutfall hámarksstyrks við verkefni þurfa eftirfarandi skilyrði að vera uppfyllt.

- Ekkert fyrirtæki getur farið með meira en 70% af styrkhæfum kostnaði vegna samstarfsverkefnis.
- Verkefnið verður að fela í sér samstarf í það minnsta eins lítils eða meðalstórs fyrirtækis eða vera milli landamæra, þ.e. rannsóknar- og þróunarstarfsemin verður að eiga sér stað innan í það minnsta tveggja EES-landa.

Í tilfalli samstarfs við rannsóknastofnun og/eða háskóla þurfa eftirtalin skilyrði að vera uppfyllt svo aukning á styrkhæfi rannsóknarverkefna geti orðið.

- Rannsóknarstofnun fer með í það minnsta 10% af styrkhæfum kostnaði.
- Rannsóknarstofnun hefur rétt til að birta niðurstöður rannsóknarverkefnisins að því marki sem þær eru tilkomnar vegna rannsókna sem stofnunin hefur hrint í framkvæmd. Enn fremur er aukning heimil, fyrir rannsóknir eingöngu, ef niðurstöðum verkefnisins er dreift eða þær birtar á viðeigandi vetvangi.

Viðskiptaáætlun

Í 5. gr. laganna er tiltekið, að eitt af skilyrðum þess að verkefni fái staðfestingu sem rannsóknar- eða þróunarverkefni, að hugmynd að virðisaukandi vöru/þjónustu og viðskiptaáætlun fyrir verkefnið sem sótt er um sé vel skilgreind.

<https://www.althingi.is/lagas/nuna/2009152.html>

Hér er þó ekki átt við fullbúna viðskiptaáætlun eins og lögð er að öllu jöfnu fyrir fjárfestingarsjóði, heldur meginatriði sem gera grein fyrir fyrirhugaðri viðskiptahugmynd fyrirtækisins og framtíðarhorfum, þar sem virðisauka af sölu, notkun og störfum sem verða til í verkefninu er lýst í texta og áætluðum tölum. Viðskiptaáætlunin er innbyggður hluti af umsóknar-eyðublaðinu í kafla 3.2 og þarf því ekki lengur að skila inn sem sér viðhengi eins og áður var gerð krafa um.

Það skiptir þó miklu máli við staðfestingu Rannís á verkefnunum hversu vel umsækjandi setur fram og skilgreinir hugmyndir sínar að virðisaukandi vöru/þjónustu sem verkefninu er ætlað að skapa. Í því sambandi þarf umsækjandi að skilgreina væntingar sínar um rekstrar- og útflutningstekjur vegna afurða verkefnisins sem gera má ráð fyrir að skapist hjá fyrirtækinu hér á landi. Að auki þarf að leggja tölulegt mat á annan virðisauka vegna verkefnisins t.d. hjá notendum afurða og þá sérstaklega notendum innan lands. Einnig skal leggja mat á fjölda starfa (ársverk) sem skapast hér á landi vegna verkefnis.

Í þessu mati má gjarnan horfa til sömu viðmiða sem Tækniþróunarsjóður miðar við í sínum leiðbeiningum. Þar er verðmæti verkefnisins er skilgreint út frá 2 þáttum; velta hjá umsækjanda vegna afurðar verkefnisins og verðmæti fyrir innlenda notendur afurðarinnar.

Með innlendum verðmætum er átt við þau verðmæti sem skapast innanlands vegna sparnaðar eða aukinna tekna þeirra sem nota vöruna. Rík áhersla er lögð á að umsækjendur geri góða grein fyrir væntingum sínum varðandi tekjur af sölu afurða verkefnisins og mögulegum verðmætum þeirra fyrir innlenda notendur á heildartímanum frá því að verkefnið hefst þar til líftíma afurðanna lýkur. Að öllu jöfnu byrjar tekjustreymi ekki fyrr en á öðru eða þriðja ári og hvatt er til að gera áætlun til tíu ára fram í tíman ef kostur er. Þó er hægt að tilgreina áætlun til lengri tíma þegar verkefnin eru þess eðlis að tekjustreymi byrjar ekki fyrr en á fimmta til tíunda ári. Nauðsynlegt er að gera grein fyrir í skýringartexta hvernig magntölur, verð og virði fyrir notendur er reiknað. Það er vissulega oftast bundið mikilli óvissu að horfa svona langt fram í tímann, en engu að síður mikilvægt að skapa mynd af þeim markaðslega árangri sem umsækjandi telur raunhæft að ná, ef tæknileg markmið þróunarverkefnisins nást. Jafnframt er metið hvort bolmagn og tengsl til að hagnýta niðurstöður á markaði séu til staðar eða hægt sé að skapa þær forsendur, sem lagt er upp með. Í umsókn er nauðsynlegt að gera grein fyrir hvernig staðið yrði að því að koma afurðum á markað og þjónustu við viðskiptavinum. Mikilvægt er að gera sem besta grein fyrir samkeppnisstöðu, áhættu, óvissu og hvernig umsækjendur hyggjast bregðast við þeim veikleikum sem blasa við í því sambandi.

Nýtt - Könnun til að meta árangur

Samhliða umsóknarferlinu þurfa umsækjendur að skila inn sérstöku excel-skjali sem miðar að því að meta árangurinn af þessari stuðningsaðgerð stjórnvalda á tímabilinu 2010-2020. Þá er einnig horft til styrkja Tækniþróunarsjóðs og Evrópusjóða í þessu sambandi. Tilgangurinn með söfnun þessara gagna er að fá sem skýrasta mynd af þeim árangri sem þessar stuðningsaðgerðir hafa skilað fyrirtækjunum og ríkissjóði (meta skattsporið) á umræddu tímabili. Stefnt er að því þessi gögn verði uppfærð með hverjum nýjum umsóknarfresti. Hægt er að nota eitt og sama viðhengið með útfylltri excel-töflu fyrir allar umsóknir ársins. Fyrirtæki sem eru að sækja um í fyrsta sinn þurfa ekki að skila inn þessum gögnum.

Í ár 2022 eru einnig lagðar fyrir umsækjendur spurningar til að meta hvatningaráhrif bráðbirgðaákvæða laganna fyrir skattárin 2020 og 2021, sem Alþingi samþykkti sem lið í sérsökum stuðningi við nýsköpunarfyrirtæki vegna Covid-19. Þessi könnun verður einungis gerð í ár.

Við vonum að þau fyrirtæki sem hafa notið skattfrádráttar vegna rannsóknar- og þróunarverkefna á undanförunum árum, sjái sinn hag í því að taka þátt í báðum þessum könnunum með okkur, þannig að draga megi upp sem skýrasta mynd af þeim ávinningi sem þessi stuðningur hefur skilað, bæði fyrirtækjunum og ríkissjóði.

Framangreind könnun var einnig send út í sumar til þeirra fyrirtækja sem hafa notið skattfrádráttar rannsóknar- og þróunarverkefna á undanförunum árum. Þau fyrirtæki sem þegar fyllt út excelskjalið og sent til Rannís í þeirri könnun geta að sjálfsgöngu sent inn sama skjal með umsóknum ársins.

Við ítrekum beiðni okkar til þeirra fyrirtækja sem hafa notið skattfrádráttar vegna rannsóknar- og þróunarverkefna á undanförunum árum, að taka virkan þátt í þessari gagnaöflun með okkur.

Þannig er hægt að draga upp á þeim grunni sem skýrasta mynd af þeim ávinningi sem þessi stuðningur hefur skilað. Við bendum á að þessar upplýsingar munu geta skipt miklu máli í umræðum um áframhaldandi þróun umræddra stuðningsaðgerða stjórnvalda við nýsköpunarstarf fyrirtækja á komandi árum.

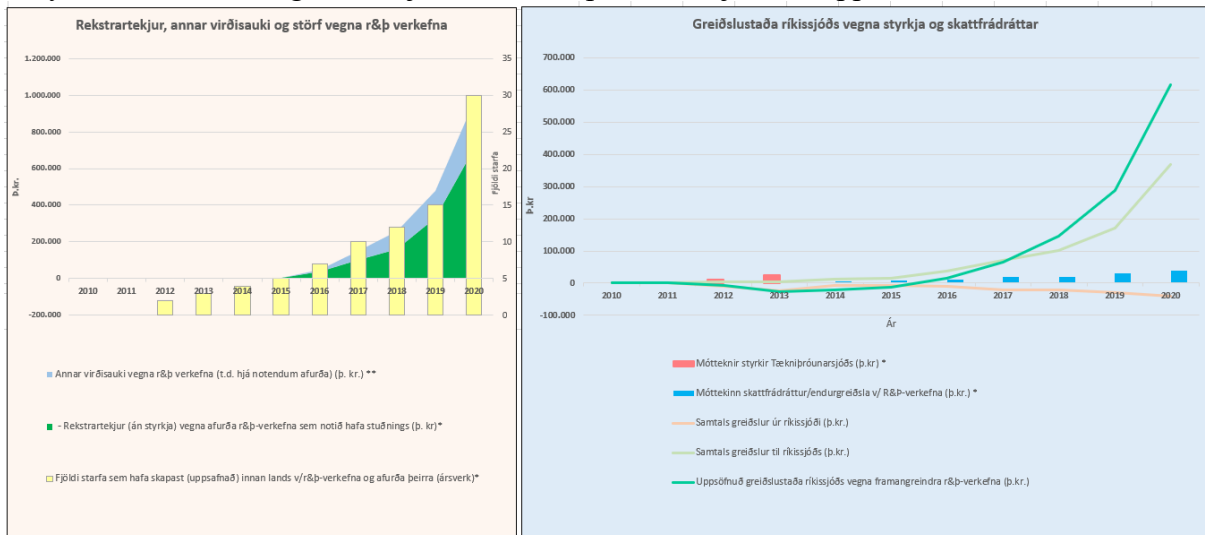
Við hjá Rannís kappakostum að vinna sem best úr þessum gögnum og munum í því sambandi einnig vinna nokkrar góðar árangurssögur fyrirtækja á grunni þeirra gagna sem skilað er inn. Það verða þó að sjálfsgöðu engin gögn birt frá einstökum fyrirtækjum án samráðs við fyrirtækin sjálf.

Nánar um útfyllingu exelskjals

Fylla á tölur í skjalið eingöngu frá því ári sem fyrirtækið hlaut fyrst staðfest verkefni til skattfrádráttar r&þ eða styrk frá Tækniþróunarsjóði. Eingöngu á að færa í skjalið tölur sem rekja má til kostnaðar og umsvifa í tengslum við þau verkefni hlotið hafa stuðning (sbr. línur 8-24). Færa má í Excel-skalið rauntölur úr bókhaldi, þar sem þær liggja fyrir, eða áætlaðar tölur/(breyta formúlum ef við á) ef rauntölur liggja ekki fyrir. Aðrir skattar greiddir í ríkissjóð (sbr. línu 24) geta t.d. verið virðisaukaskattur (VSK) og tekjuskattar, en einnig má reikna/leggja mat á skattgreiðslur vegna aðkeyptrar þróunarvinnu og verktakavinnu sem þeir greiða í ríkissjóð hér á landi vegna umræddra verkefna. (sbr. línur 18 og 19)

Mat á árangri af lögum nr. 152/2009 á tímabilinu 2010-2020 – gagnasöfnun *	Fyrirtæk ... Dæmifyrirtæki ehf.										ISATæmi	annannn	Kennital	xxxx-xxxx	Þátttæki	ppp	
	Jág	r	Net	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016							2017
Birting heimil (merkisú x í viðeigandi reit)																	
Lýsingár																	
Fjöldi r&þ-verkefna með skattfrádrátt v/þ&þ-verkefna (staðfest af Rannís)	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	14	Athugasemdir/skýringar ef me	
Fjöldi r&þ-verkefna með styrki frá Tækniþróunarsjóði	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	14	aa	
Fjöldi r&þ-verkefna með styrki frá Evrópusjóðum	0	0	0	0	0	0	0	0	10.000	50.000	100.000	120.000	200.000	200.000	2		
Helðar rekstrarkjör fyrrihálsins (þ. kr.)	0	0	0	0	5.000	10.000	10.000	10.000	50.000	100.000	100.000	100.000	150.000	150.000	1.475.000		
- Rekstrarkjör (án styrka) vegna afurða r&þ-verkefna sem notið hafa stuðnings (þ. kr.)	0	0	0	0	-1.000	2.000	40.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	150.000	150.000	1.241.000		
- Þar af útflyttingu vegna r&þ-verkefna (þ. kr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	50.000	100.000	100.000	100.000	100.000	200.000	450.000		
Annar virðisauki vegna r&þ verkefna (t.d. hjá notendum afurða) (þ. kr.) **	0	0	0	0	0	0	0	0	10.000	50.000	100.000	100.000	150.000	250.000	560.000		
- Þar af virðisauki hjá notendum innan lands v/þ&þ-verkefna (þ. kr.) **	0	0	0	0	0	0	0	0	10.000	50.000	100.000	100.000	120.000	200.000	450.000		
Fjöldi starfa sem hafa skapast (uppsafnað) innan lands v/þ&þ-verkefna og afurða þeirra (ársværki)	0	0	0	0	2	3	4	5	7	10	12	15	30	30	88		
- Þar af ársværki karlar	0	0	0	0	2	2	3	3	5	6	7	8	15	15	51		
- Þar af ársværki konur	0	0	0	0	1	1	2	2	4	5	7	14	14	36	36		
- Þar af ársværki hlutfast lym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1		
Launakostnaður starfa sem skapast hafa innan lands v/þ&þ-verkefna og afurða þeirra (þ. kr.)	0	0	10.000	15.000	24.000	35.000	56.000	80.000	120.000	150.000	150.000	330.000	330.000	830.000	830.000		
Aðkeypt vinnu við rannsóknir og þróunarstarf frá innlendum aðilum v/þ&þ-verkefna (þ. kr.)	0	0	0	0	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	35.000		
Verktakakostnaður og innlend aðföng (lannar en vinnu við r&þ) v/þ&þ-verkefna (þ. kr.)	0	0	0	0	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	35.000		
Móteknir skattfrádráttur/engur greiðsla v/ R&þ-verkefna (þ. kr.)	0	0	0	0	6.000	8.000	10.000	20.000	20.000	20.000	20.000	30.000	40.000	40.000	134.000		
Móteknir styrkir Tækniþróunarsjóðs (þ. kr.)	0	0	10.000	25.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35.000		
Móteknir styrkir Evrópusjóðum (þ. kr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	50.000	50.000	0	0	0	0	100.000		
Samtals greiðsla staðgreiðsluafnana og tuggingagjalda til ríkissjóðs v/þ&þ-verkefna (þ. kr.)	0	0	3.500	5.250	8.400	12.250	18.600	31.500	42.000	52.500	52.500	115.500	115.500	290.500	290.500		
Aðrar skattgreiðslur og gjöld til ríkissjóðs v/þ&þ-verkefna (þ. kr.)	0	0	0	0	3.150	4.200	12.500	28.500	58.500	100.000	100.000	150.000	252.000	252.000	432.850		
Samtals greiðslur úr ríkissjóði (þ. kr.)	0	0	-10.000	-25.000	-6.000	-8.000	-10.000	-20.000	-20.000	-20.000	-30.000	-40.000	-40.000	-165.000	-165.000		
Samtals greiðslur til ríkissjóðs (þ. kr.)	0	0	3.500	5.250	11.550	16.450	37.100	70.000	101.500	171.500	327.500	327.500	784.350	784.350	784.350		
Nettó greiðsluflaði til ríkissjóðs (þ. kr.)	0	0	-6.500	-19.750	5.550	8.450	27.100	50.000	81.500	141.500	327.500	327.500	615.350	615.350	615.350		
Uppsöfnuð greiðslustaða ríkissjóðs vegna framangreindra r&þ-verkefna (þ. kr.)	0	0	-6.500	-26.250	-20.700	-12.250	14.850	64.850	146.350	287.850	615.350	615.350	615.350	615.350	615.350		
* færið inn rauntölur, með eða notis formúlur eftir því sem við á	Hæsta neikvæða greiðslustaða = 26.250																
** Vís mat á virðisauka hjá notendum má t.d. nota vísitöl TDS	Urgreiðsluhlutfall til ríkissjóðs sem hlutfall af hæstu neikvæðri greiðslustaðu ríkissjóðs = 23,4																
	Ávötnun ríkissjóðs vegna framangreindra r&þ verkefna á tímabilinu (inni vestur) = 775																

Myndræn framsetning birtist sjálfkrafa eftir því sem skjalið er uppfært með tölum.

Að lokum er svo könnunin varðandi hvatningaráhrif bráðbirgðaákvæða laganna fyrir skattárin 2020 og 2021, sem Alþingi samþykkti sem lið í sérsökum stuðningi við nýsköpunarfyrirtæki vegna Covid-19. Þessi könnun verður einungis gerð í ár.

Mat á áhrifum breytinga á lögum nr. 152/2009 í maí 2020 - könnun*	2020	2021	Athugasemdir/skýringar:
Hafði breyting á lögum nr. 152/2009 áhrif á umfang og störf við r&b-verkefni 2020 eða 2021 - (merkið x ef já)	x	x	Skýring:
Fjöldi r&b-verkefna með skattfrádrátt v/ r&b-verkefna (staðfest af Rannís) sem bættust við v/ lagabreytingar:	1	3	
Mat á breyttu umfangi og umsvifum vegna hvatningaráhrifa lagabreytingar í %:	10%	50%	Skýring:
1. Aukin kostnaður vegna r&b verkefna sem bættust við eða hætt var við að draga úr vegna lagabreytingar (þ.kr.) ?	65.000	370.000	Skýring:
2. Fjöldun starfa innan lands - hversu mörg störf bættust við eða var hætt við að fækka v/ lagabreytingar (ársverk) ?	5	30	
- þar af ársverk karlar *	2	14	
- þar af ársverk konur *	2	15	
- þar af ársverk hlutlaust kyn *	1	1	
3. Aukinn launakostnaður v/ framangreindra starfa sem skapast hafa/hætt var við að fækka innan lands (þ. kr.)	50.000	300.000	
4. + Aðkeypt vinna við rannsóknir og þróunarstarf frá innlendum aðilum v/ framangreindra r&b-verkefna (þ. kr.)	10.000	50.000	
5. + Verktakakostnaður og innlend aðfong (annar en vinna við r&b) v/ framangreindra r&b verkefna (þ. kr.)	5.000	20.000	
6. Samtals greiddir staðgreiðsluskattar launa og tryggingargjald af framangreindum launum (þ.kr.) ?	22.750	129.500	
7. Aðrir greiddir skattar og gjöld til ríkissjóðs vegna þessara auknu umsvifa við framangreind r&b-verkefni (þ.kr.) ?	5.250	24.500	
8. Annað - hvað +/- áhrif fyrir greiðslufleði til ríkissjóðs v/ framangreindra r&b-verkefna (þ. kr.)	3.000	5.000	Skýring:
9. Auknar heildar endurgreiðslur v/ aukinna umsvifa í verkefnum (til greiðslu úr ríkissjóði árið eftir) (þ.kr.)	22.750	129.500	Skýring:
Reiknað (uppsafnað) greiðslufleði til ríkissjóðs vegna lagabreytingar í maí 2020 (þ.kr.)	31.000	167.250	37.750

Fylla þarf út í framangreinda töflu með tölum og skýringum eins og við á. Þessi tafla er hluti af sama exelskjali og fyrri taflan kemur í.

1. Verklag Rannís við yfirferð umsókna

Þegar umsókn berst Rannís er hún metin út frá kröfum um upplýsingar og fylgiskjöl eins og fram kemur í umsóknareyðublaði og með tilliti til þess hvort hún sé efnislega fullnægjandi. Komi í ljós að upplýsingar vantar eða að upplýsingar eru ófullnægjandi er kallað eftir viðbótarupplýsingum og umsækjanda veittur tveggja vikna frestur til að skila þeim til Rannís. Séu upplýsingar þá fullnægjandi er umsókn talin fullgild og tekin til umfjöllunar, að öðrum kosti er umsókn vísað frá. Taka skal afstöðu til umsóknar innan tveggja mánaða frá því fullgild umsókn liggur fyrir.

Rannís tilkynnir viðkomandi fyrirtæki niðurstöðuna, auk þess að tilkynna embætti ríkisskattstjóra um þau fyrirtæki sem koma að verkefnum sem uppfylla skilyrði laganna og hlotið hafa staðfestingu á grundvelli þeirra.

Fyrirtæki geta sótt um framlengingu á staðfestingu Rannís á verkefni fyrra árs. Hér er gert ráð fyrir að lýsing verkefnisins og heiti sé óbreytt, en umsækjandi tilgreini verkþætti og kostnað yfirstandandi árs og geri grein fyrir breytingum í starfsmannahaldi og/eða aðstöðu í framhaldsumsókn.

Í umfjöllun um einstakar umsóknir er hver og ein metin sjálfstætt út frá efni hennar. Í svari til umsækjenda skal málefnalegur rökstuðningur um afgreiðslu umsóknar fylgja. Samkvæmt lögnum eru ákvarðanir Rannís um afgreiðslu umsókna endanlegar á stjórnarsýslustigi, með fyrirvara um réttmæti upplýsinga sem umsækjandi lætur í té í umsóknargögnum.

Allar fjárhagslegar upplýsingar sem fram koma í umsóknum eru á ábyrgð viðkomandi umsækjenda. Sá kostnaður sem myndar stofn skattfrádráttar þarf að uppfylla almenn skilyrði um frádráttarbæran kostnað í skattalegum skilningi, svo og um tengsl kostnaðar við viðkomandi rannsóknar- og þróunarverkefni. Halda þarf sérstaklega utan um þennan kostnað og gera grein fyrir honum á þann veg sem ríkisskattstjóri ákveður. Kostnaðargreinargerð sem lögð er fram með skattframtali skal árituð af endurskoðanda, skoðunarmanni eða viðurkenndum bókara. Skattyfirvöld taka endanlega afstöðu til fjárhagslegra upplýsinga.

Fagnefnd

Sérstök fagnefnd kemur að málsmeðferð samkvæmt lögnum. Fagnefndin er ráðgefandi og er skipuð þremur fulltrúum; fjármálaráðherra, iðnaðarráðherra og Samtök atvinnulífsins tilnefna fulltrúa í fagnefndina. Fagnefndin veitir ráðgjöf um álitafni, verklag og skilgreiningar á verkefnum, en fjallar að öllu jöfnu ekki um einstakar umsóknir eða umsækjendur. Ákvarðanir um afgreiðslu umsókna er alfarið á höndum Rannís.

Gátlistar

Starfsmenn Rannís nota gátlista við yfirferð umsókna. Umsækjendur munu hafa aðgang að þessum gátlistum og geta yfirfarið sjálfir umsókn sína áður en hún er send til umfjöllunar. Hér að neðan er sýnishorn af gátlistum:

Skattfrádráttur vegna rannsóknar- og þróunarkostnaðar

Efni:	Já	Nei
1. Skilyrði sem uppfylla þarf:		
Er verkefnið rannsóknar- eða þróunarverkefni		
Er hugmynd að virðisaukandi vöru/þjónustu vel skilgreind		
Er verkáætlun (verkbættir) vel skilgreind		
Er viðskiptaáætlun vel skilgreind		
Er áætlað að verja a.m.k. 1 millj. kr. til rannsóknar- og þróunarstarfs á 12 mánaða tímabili		
Hafa starfsmenn þjálfun, menntun eða reynslu á því sviði sem hugmyndin nær til		
Íslenska ríkið á ekki útistandandi endurgreiðslukröfu á umsækjanda vegna ólögmatrar ríkisaðstoðar		
Fyrirtækið á ekki í fjárhagsvanda		
2. Almennar upplýsingar:		
Er um að ræða aðra opinbera styrki vegna verkefnisins		
Hefur verið keypt rannsóknarvinna af öðrum aðilum		
- Öðrum viðurkenndum fyrirtækjum		
- Háskólum		
- Stofnunum		
Er verkefnið skilgreint sem samstarfsverkefni		
- Er samstarfsaðili tilgreindur		
- Fylgir samstarfssamningur með umsókn		

Uppfylla þarf öll atriði í lið 1 til þess að umsækjandi fullnægi skilyrðum.

2. Spurningar og svör.

Þessi kafli er tilkominn í samstarfi við hagsmunaaðila og þá sem samráð er haft við vegna útfærslu á framkvæmd laganna. Ennfremur er hann uppfærður þegar umsækjendur vinna að umsóknum og upp koma atriði sem þarf að skýra nánar.

Dæmi:

- Við greiðum engan launaskatt, bara VSK og fyrirtækjaskatt (t.d. tryggingargjald). Mun það gagnast okkur að sækja um skattfrádrátt?
 - Varðandi skattfrádrátt vegna R&Ð- verkefna er ekki gerð krafa um að fyrirtæki sé komið í þá stöðu að greiða tekjuskatt. Ef það er enginn skattstofn þá er frádrátturinn greiddur út.
- Hvað er átt við með aðgreiningu kostnaðar vegna R&Ð frá öðrum rekstri?
 - Hér er það spurning um bókhaldslegt uppgjör og hvernig verkbókhaldi er háttað. Endurskoðandi getur ráðlagt hvernig standa skuli að bókhaldi.
- Aðgengi RSK að gögnum?
 - Ríkisskattstjóra er tilkynnt um þau verkefni sem Rannís staðfestir.
- Hvað ef umsókn er hafnað?
 - Niðurstaða Rannís er endanleg á stjórnslustigi, sbr. 8. gr. laga nr. 152/2009, en ef umsókn er ófullkomin að því leyti að gögn vantar gefst umsækjanda kostur á að bæta úr því.
- Er hægt að vísa í umsókn til Tækniþróunarsjóðs?
 - Nei.
- Verkefni nær ekki 1 milljón króna marki á almanaksári sem sótt er um, en áætlun á 12 mánaða tímabili sem fellur á tvö almanaksár er yfir 1 milljón?
 - Í reglugerð er kveðið upp úr með að 12 mánaða tímabilið er rekstrarár fyrirtækisins, sem er nánast alltaf almanaksárið. Kostnaður við verkefnið þarf að ná 1 milljón króna á rekstrarárinu.
- Hvar finn ég eyðublað til að skila upplýsingum til RSK?
 - Eyðublaðið sem fylla þarf út hjá RSK er númer 4.21.
- Eru gögn sem send eru til Rannís meðhöndluð sem trúnaðarmál?
 - Já, gögn sem send eru til Rannís er varða umsóknir eru trúnaðarmál.
- Er kostnaður við einkaleyfisumsókn viðurkenndur kostnaður?

- Samkvæmt reglugerð er kostnaður í tengslum við einkaleyfi, sem keypt eru, eða leyfi sem fengin eru frá utanaðkomandi aðilum á markaðsverði í viðskiptum ótengdra aðila viðurkenndur kostnaður (sjá 4. tölulið 5. gr. reglugerðar nr. 758/2011 með síðari breytingum). Kostnaður við öflun einkaleyfis telst hins vegar ekki vil viðurkennds kostnaðar skv. úrskurði yfirskattanefndar. (Sjá: <https://yskn.is/urskurdir/skoda-urskurd/?nr=6155>)
- Eiga opinber hlutafélög rétt á að sækja um skattfrádrátt?
 - Sjá 1. grein reglugerðar númer 758/2011 með síðari breytingum sem finna má í viðauka handbókar.
- Hvað er átt við með viðskiptaáætlun?
 - Viðskiptaáætlun er innbyggður hluti í umsóknarformi þar sem virðisauka af sölu, notkun og störfum sem verða til í verkefninu er lýst í texta og áætluðum tölum. Óskað eftir stuttri lýsingu þar sem meðal annars kemur fram hvaða áhrif verkefnið hefur á framtíð fyrirtækisins á líftíma þeirra afurða sem þróaðar eru. Umsækjandi þarf að leggja mat á þann virðisauka sem verkefnið skilar að meðaltali á ári á líftíma lausnarinnar, í formi rekstrartekna, virðisauka fyrir notendur og sköpun nýrra starfa. Með líftíma lausnarinnar er átt við hversu mörg ár megi teljast líklegt að reikna með virðisauka vegna þeirrar lausnar sem þróuð er í verkefninu, áður hún megi teljast úrelt.
- Hvað ef ekki var send inn umsókn fyrir 1. október á síðasta ári, en eftir er að skila skattskýrslu fyrir það ár – er enn hægt að sækja um endurgreiðslu vegna þess árs?
 - Nei, fresturinn er lögbundinn.
- Er kostnaður vegna aðkeyptrar rannsókn- og þróunarvinnu frá tengdum aðilum frádráttarbær?
 - Nei
- Hvað merkir „fyrirtæki í fjárhagsvanda“
 - Skv. 2.gr. 4. Tölulið reglugerðar 758/2011 með síðari breytingum (<https://skattalagasafn.rsk.is/?reg=758.2011.0>) er þetta skilgreint á eftirfarandi hátt: (sjá næstu síðu)

(4) Eigi umsækjandi um staðfestingu verkefna í fjárhagsvanda skal umsókn hafnað. Fyrirtæki telst eiga í fjárhagsvanda ef a.m.k. eitt af eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt:

1. Um er að ræða félag með takmarkaðri ábyrgð og bókfært eigið fé þess, samkvæmt viðurkenndum reikningsskilaaðferðum, er orðið lægra en nemur helmingi innbargaðs hlutafjár að meðtöldum yfirverðsreikningi. Þessi töluliður á ekki við um fyrirtæki sem er lítið eða meðalstórt og starfsemi þess hefur staðið yfir í þrjú ár eða skemur.
2. Um er að ræða félag þar sem a.m.k. einn aðili ber ótakmarkaða ábyrgð á skuldum félagsins og bókfært eigið fé þess, samkvæmt viðurkenndum reikningsskilaaðferðum, er orðið lægra en nemur helmingi innbargaðs hlutafjár að meðtöldum yfirverðsreikningi. Þessi töluliður á ekki við um fyrirtæki sem er lítið eða meðalstórt og starfsemi þess hefur staðið yfir í þrjú ár eða skemur.
3. Um er að ræða fyrirtæki sem sætir gjaldþrotameðferð eða [uppfyllir skilyrði um að vera tekið til gjaldþrotameðferðar að beiðni kröfuhafa.]²⁾
4. Um er að ræða fyrirtæki sem hefur fengið björgunaraðstoð í skilningi leiðbeinandi reglna ESA um björgun og endurskipulagningu fyrirtækja, og hefur enn ekki endurgreitt lánið eða aflétt ábyrgðinni eða hefur fengið aðstoð til endurskipulagningar og er því enn bundið af samþykktri áætlun um endurskipulagningu.
5. Um er að ræða fyrirtæki sem hvorki er lítið né meðalstórt og hefur uppfyllt eftirtalin skilyrði síðustu tvö reikningsár:
 - a. hlutfall milli bókfærðra skulda fyrirtækisins og eigin fjár hefur verið hærra en 7,5 og
 - b. hagnaður fyrir afskriftir og vexti (EBITDA) nemur lægri fjárhæð en nettófjármagnskostnaður ársins.]¹⁾